

OGTh belegt symposium over Leids theologisch leerboek (1625)

Prof. dr. Henk van den Belt en dr. Enny de Bruijn verzorgen publiekslezing

Op 28 november 2012 belegt het werkgezelschap Oude Gereformeerde Theologie in Kampen een symposium over de *Synopsis Purioris Theologiae*, het dogmatisch leerboek dat in 1625 voor het eerst verscheen als eerbetoon aan de synode van Dordrecht (1618-1619) en verschillende herdrukken beleefde. 's Avonds verzorgen prof. dr. Henk van den Belt en dr. Enny de Bruijn in de Broederkerk publiekslezingen onder de titel 'Puur en ongezoet: Theologie in de Gouden eeuw'.

Met het symposium treedt het werkgezelschap Oude Gereformeerde Theologie (OGTh) voor het eerst naar buiten met het project, waaraan gedurende zo'n zes jaar zal worden gewerkt. Het internationale gezelschap, dat zich bezighoudt met het bestuderen van vroegmoderne scholastieke theologie, bestaat uit circa 15 (systematisch-)theologen, historici en filologen en is in 2010 gestart met het project *Synopsis Purioris Theologiae* (1625). De *Synopsis* kan worden beschouwd als het begin van de theologische verwerking van de tijdens de Dordtse synode opgestelde leerregels. De vier auteurs – Johannes Polyander, Antonius Walaeus, Antonius Thysius en Andreas Rivetus – waren allen als hoogleraar verbonden aan de Leidse Universiteit. Het werk is een bundeling van 52 disputaties, een veelgebruikt genre in het toenmalig onderwijs aan de universiteiten, waarin de Leidse hoogleraren hun theologische positie kort uiteenzetten. Het leerboek verwierf binnen korte tijd grote populariteit en heeft ten minste een kwarteeuw het theologisch veld beheerst. De *Synopsis* beleefde 6 drukken in het Latijn: na de zeventiende-eeuwse uitgaven verzorgde Herman Bavinck in 1881 een herdruk. In 1964 en 1966 zag een Nederlandse vertaling het licht. Ondanks het enorme belang van dit werk voor de kennis van de gereformeerde theologie in de zeventiende eeuw en de verwerking daarvan in later eeuwen, ontbreekt tot hiertoe een vertaling in enige andere taal.

Leemte

OGTh wil in die leemte voorzien door middel van de uitgave van een wetenschappelijke, zorgvuldig geannoteerde Latijn-Engelse paralleleditie van dit werk, inclusief een historische en theologische introductie en de nodige registers om het werk toegankelijk te maken voor verder onderzoek. Voor het juiste verstaan van de *Synopsis* is voortdurend historische, theologische en filosofische expertise en achtergrondkennis vereist. De leden van OGTh bundelen via een intensief en zorgvuldig proces hun gezamenlijke expertise op diverse terreinen om de *Synopsis* internationaal 'leesbaar' te maken voor een geïnteresseerd publiek. Uitgeverij Brill (Leiden) heeft getekend voor de uitgave in drie delen, en diverse fondsen hebben inmiddels een subsidiebijdrage toegezegd.

Lezingen

Tijdens de morgenbijeenkomst van het symposium – tevens een themabijeenkomst van Noster, de Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap – worden de (ver)taalkundige, theologische, filosofische en historische aspecten van enkele disputaties besproken. Met name junioronderzoekers van Noster worden uitgenodigd hierbij aanwezig te zijn, om kennis te maken met de interdisciplinaire wijze waarop binnen het project wordt gewerkt. De middagbijeenkomst bestaat uit vier lezingen met ruimte voor discussie. De eerste is van prof. dr. Riemer Faber, als classicus verbonden aan de Waterloo University in Canada en verbonden aan het project als vertaler. Hij houdt een lezing over 'Aspects of (dis)continuity in the *Synopsis*'. De tweede lezing wordt verzorgd door dr. Albert Gootjes onder de titel 'Leiden Meets Saumur: Reconstructing Disputation 31 of the

Synopsis purioris theologiae'. Dr. Harm Goris, verbonden aan Tilburg University, belicht vervolgens de controverse van de Synopsis met roomse theologen onder de titel 'Contra ponificios'. Ten slotte presenteert dr. Dolf te Velde, postdoc onderzoeker aan de Theologische Universiteit Kampen en *editor* van het eerste deel dat in voorbereiding is, een conceptversie van de introductie op dit eerste deel. Mirjam Elbers zal namens uitgeverij Brill de middagbijeenkomst besluiten met een presentatie van een themanummer over de *Synopsis* van het tijdschrift *Church History and Religious Culture*, waarin drie medewerkers aan het project, prof. dr. Henk van den Belt, prof. dr. Riemer Faber en dr. Dolf te Velde een artikel publiceren.

Puur en Ongezoet

Met twee muzikaal omlijste lezingen gericht op een breder kerkhistorisch geïnteresseerd publiek wordt het symposium 's avonds voortgezet in de Broederkerk te Kampen. Onder de titel 'Puur en Ongezoet. Theologie in de Gouden eeuw' verzorgt prof. dr. Henk van den Belt, bijzonder hoogleraar namens de Gereformeerde Bond aan de Rijksuniversiteit Groningen, een lezing over 'De Leidse Synopsis (1625) en de pure waarheid', gevolgd door een lezing van dr. Enny de Bruijn, redacteur bij het Reformatorisch Dagblad en onlangs gepromoveerd op Revius, over 'Jacobus Revius (1586-1658) en de zoete vrede'. De muzikale omlijsting staat in het teken van deze bekende dichter-theoloog en wordt verzorgd door Vocaal Ensemble Magnificat onder leiding van Margreeth Verboom en Sander van der Houten, hoofdorganist van de Broederkerk.

Feestelijk

De avond krijgt een feestelijk tintje vanwege de samenwerkingsovereenkomst die het werkgezelschap recent sloot met de Theologische Universiteit Apeldoorn (TUA), de Theologische Universiteit Kampen (TUK) en de Evangelische Theologische Faculteit te Leuven, België (ETF). De overeenkomst is bedoeld om aan de activiteiten van OGTh een formele inbedding te geven. De internationale samenwerking biedt een kader waarbinnen OGTh zijn activiteiten kan continueren en zijn doelstellingen kan realiseren. Op deze wijze wordt de wetenschappers die binnen OGTh samenwerken een forum en de nodige faciliteiten geboden. De drie theologische instellingen kunnen door de samenwerking beter profiteren van de in OGTh aanwezige expertise op het terrein van de middeleeuwse en gereformeerde scholastiek en publicaties van OGTh opvoeren als hun output. De OGTh-leden prof. dr. Willem van Asselt (ETF), dr. William den Boer (TUA) en dr. Dolf te Velde (TUK) vormen het bestuur van OGTh.

Noot voor de redactie (niet bestemd voor publicatie)

Meer informatie is te verkrijgen bij de organisatoren van het symposium:

- Prof. dr. Henk van den Belt, h.van.den.belt@rug.nl, tel. 033-2000121
- Dr. William den Boer, wadenboer@tua.nl, tel. 06-36055137

Het programma wordt onder meer gepubliceerd via de websites www.tukampen.nl, www.tua.nl en www.etf.edu.